

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

ประชัน ธิมา* สมบัติ ศรีทองอินทร์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 226 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง .91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหาจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีดังนี้

2.1 ด้านการจัดนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยกำหนดเป็นโครงการของโรงเรียนให้ครูออกเยี่ยมบ้าน ให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ดูแลประเมิน ใช้เทคโนโลยีช่วย และสร้างแบบบันทึก

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียนโดยประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจในการใช้เกณฑ์ ให้ความรู้กับผู้วิเคราะห์พฤติกรรม ครูควรมีการคัดกรองซ้ำในนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา ครูควรติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จัดทำหลักสูตรในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน กำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้ชัดเจน มีการนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนตามความเหมาะสมและสร้างสรรค์

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนโรงเรียนควรมีนโยบายในการจัดกิจกรรมการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับเครือข่าย ในการให้โอกาสกับนักเรียนที่มีปัญหาได้

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการประชุมวางแผนในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนข้อมูลของนักเรียนควรมีการนำเสนอต่อผู้บริหารให้รับทราบถึงปัญหา จัดวางระบบการติดตามช่วยเหลือปัญหาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, นครสวรรค์

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2555

** อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ที่ปรึกษา

Guidelines to Develop the Operation of the Student Care and Support System in Schools under Nakhon Sawan Educational Service Area Office 2

Prachan Tima^{*}, Sombut Sritongin^{**}

Abstract

This research aimed to develop the operation of the student care and support system in order to be the guidelines for the operation of the student care and support system in foundation schools under Nakhon Sawan Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 226 education institution administrators and teachers who are responsible for students in the project of the student care and support system in schools under Nakhon Sawan Educational Service Area office2, obtained by using simple random sampling technique. The instrument used for collecting the data was a 5-point rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.91. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation and t-test. The results of the research were as follows:

1. The conditions and problems of the operation of the student care and support system in schools under Nakhon Sawan Educational Service Area office 2 in both overall and each aspect were at a medium level.

2. Administrators and responsible teachers suggested the guidelines to develop the operation of the student care and support under Nakhon Sawan Education Service area Office 2 which were separated in each aspect as follow:

2.1 Knowing individual students. The schools should manage the time and accommodation for teachers to visit student homes.

2.2 Student screening. The schools should consider student information in various aspects

2.3 Student promotion. The schools should provide training to deal with knowledge and understanding of advisor teachers in order to operate student support activities following the knowledge and ability of the students.

2.4 Preventing and solving student problems. The schools should develop advisor intellect in psychology knowledge, processing skill and technique to give advices to student.

2.5 Student referral. Advisor teacher should attempt solving the students problem before forwarding.

Keyword: The student care and support system, Nakhon Sawan

^{*} Student in Master of Education degree in Health Promotion program, Nakhon Sawan Rajabhat University, 2012

^{**} Lecturer in Faculty of Education in Nakhon Swan Rajabhat University, Advisor

บทนำ

คุณภาพของคนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ และทำให้เป็นคนที่รู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543: 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เห็นความสำคัญและกำหนดให้สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547 ก: 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ อย่างมีความสุข และแนวการจัดการศึกษา ยังได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคนโดยการยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จัก คิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในที่ที่งาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2544: 11-12) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในสถานศึกษาทุกแห่ง สามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้น ครูที่ศึกษาอย่างทั่วถึงโดยมีผู้ปกครองชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ได้มีนโยบายช่วยเหลือนักเรียนเป็นจุดเน้นสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 โดยระบุวาระระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ ตัวชี้วัดความสำเร็จโรงเรียนต้องดำเนิน

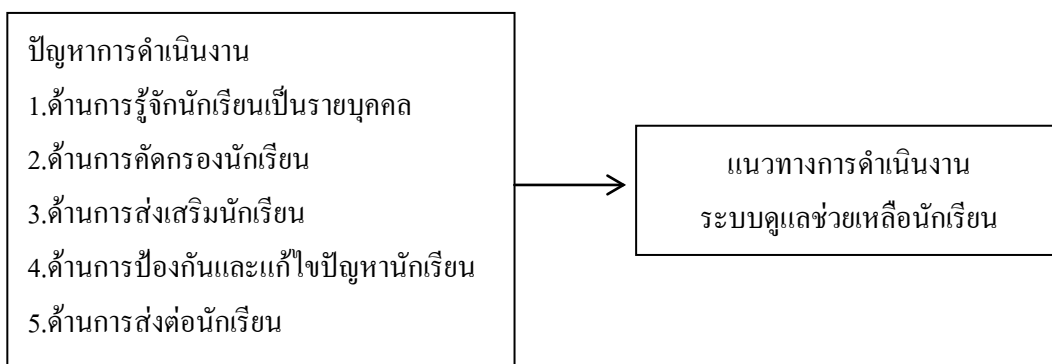
การอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนจากเหตุผลความจำเป็นและจำนวนเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการมีเพิ่มขึ้น แสดงถึงการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ยังไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง และตรงตามความจำเป็นขั้นพื้นฐานผู้วิจัยมีความสนใจในการคิดหาแนวทางการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ จึงสนใจศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดได้นำไปวางแผนพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้านคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มุ่งศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 วิธีการศึกษา 2555 จำนวน 159 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมด 318 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 159 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน จำนวน 159 โรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้จำนวน 113 โรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 113 คน และครูจำนวน 113 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง หน้าที่การปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ใน 5 ด้านคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 เพื่ออนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงาน
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและขอรับแบบสอบถามคืนกำหนดวันเวลา
3. ขอรับแบบสอบถามคืนตามวันเวลาที่กำหนด
4. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถามสำหรับแบบสอบถามที่ต้องไป จำนวน 226 ฉบับ ได้รับกลับคืน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่งไปยังสถานศึกษา แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ นำมาแจกแจงความถี่เป็นรายชื่อแล้วนำมาคำนวณค่าร้อยละซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 53.9 สถานภาพส่วนใหญ่เป็นครูผู้รับผิดชอบร้อยละ 48.56 และส่วนใหญ่เป็นทีมประสานงานกิจกรรม ร้อยละ 49.12
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียนที่มีปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน ไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัด

รายการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	3.32	0.61	ปานกลาง
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.65	0.57	มาก
3. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.61	0.76	มาก
4. ด้านการส่งเสริมนักเรียนที่มีปัญหา	3.36	0.82	ปานกลาง
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	2.28	0.78	ปานกลาง
รวม	3.28	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพัฒนาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมนักเรียนที่มีปัญหาโดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.65, 3.61 และ 3.36 ตามลำดับ

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยกำหนดเป็นโครงการของโรงเรียนให้ครูออกเยี่ยมบ้านร้อยละ 90 ให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ใช้และผู้ทรงแบบประเมิน ใช้เทคโนโลยีช่วย เช่น กล้องถ่ายรูป วีดีโอและ สร้างแบบบันทึก

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียนโดยประชุมชี้แจง และทำความเข้าใจในการใช้เกณฑ์ให้ความรู้กับผู้กรอกแบบและการวิเคราะห์พฤติกรรม ครูควรมีการคัดกรองซ้ำในนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา ครู/กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด แจ้งผลการคัดกรองผู้ปกครองโดยตรงและไม่ควรติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเปิดเผยต่อสาธารณะ

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จัดทำหลักสูตรในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน กำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้ชัดเจน มีแผนการนิเทศติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนตามความสามารถและสร้างสรรค์ โรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับผลการวิจัย

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยโรงเรียนควรมีนโยบายในการจัดกิจกรรมการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญ และให้ความร่วมมือกับเครือข่าย ในการให้โอกาสกับนักเรียนมีปัญหาได้

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการประชุมวางแผนในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนข้อมูลของนักเรียนควรมีการนำเสนอต่อผู้บริหารให้รับทราบปัญหา จัดวางระบบการติดตามช่วยแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องนี้ แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มีประเด็นที่อภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยพบว่าปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของยุทธนา เรืองไพศาล (2547) ได้วิจัยเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาฯ และครูที่ปรึกษาฯ อยู่ในระดับปานกลาง และมีความแตกต่างกันข้อเสนอแนะสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ โรงเรียนควรจัดเวลาและความสะดวกให้ครูได้ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน โรงเรียนควรคัดกรองนักเรียนโดยดูข้อมูลหลายๆ ด้าน ควรจัดให้ความรู้ความเข้าใจให้กับครูจัดกิจกรรมก่อนเรียน เพื่อเกิดความเข้าใจให้ตรงกัน โรงเรียนควรพัฒนาครูที่ปรึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะด้านเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และครูที่ปรึกษาพยายามแก้ไขปัญหานักเรียนตอนการส่งต่อนักเรียน

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาอันดับที่หนึ่งคือ ความยุ่งยากในการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) รองลงมาคือความยากลำบากในการเดินทางเยี่ยมบ้านเวลาในการเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษา และนักเรียน และมีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยพบว่าโครงการของโรงเรียนให้ครูออกเยี่ยมบ้านร้อยละ 90 ต้องมีการประชุมให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ใช้และผู้ตอบแบบประเมินหรือใช้เทคโนโลยีช่วย เช่น กล้องถ่ายรูป วีดิโอ และสร้างแบบบันทึก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อันดับหนึ่งคือ ความชัดเจนของตัวชี้วัดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน รองลงมาคือความถูกต้องของการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน และลำดับสามคือการยอมรับผลการแบ่งกลุ่มนักเรียนของผู้ปกครอง และมีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน คือควรมีการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจในการใช้เกณฑ์ ให้ความรู้กับผู้รอบแบบและการวิเคราะห์พฤติกรรม ครูควรมีการคัดกรองซ้ำในนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด กลุ่มมี

ปัญหาครูควรติดตาม นักเรียนกลุ่มเสี่ยงแจ้งผลการคัดกรองกับผู้ปกครอง โดยตรงและโดยไม่เปิดเผยต่อนักเรียน

1.3 ด้านส่งเสริมนักเรียน พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อันดับหนึ่งคือความสอดคล้องของนโยบายโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนตามแนวทางในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือความสม่ำเสมอต่อกิจกรรมก่อนเรียน ของครูที่ปรึกษาและลำดับสามคือความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และมีแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน คือควรจัดทำหลักสูตรในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน กำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้ชัดเจน มีแผนการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนตามความสามารถและสร้างสรรค์ โรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน พบว่าปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อันดับหนึ่งคือ การให้ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนแต่ละบุคคล รองลงมาคือการมีเวลาให้นักเรียนปรึกษาจากครูที่ปรึกษา และอันดับสามคือสัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษาให้กับนักเรียน และมีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน คือโรงเรียนควรมีนโยบายในการจัดกิจกรรมการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการแก้ปัญหา และการให้ความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครองในการให้โอกาสนักเรียนที่มีปัญหาได้มีโอกาสกับนักเรียนที่มีปัญหาได้มีโอกาสเรียนอย่างมีความสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Laverne (1982) ที่พบผลการวิจัยดังนี้ 1) โรงเรียนกับชุมชนต้องสร้างความร่วมมือการป้องกันและแก้ปัญหา 2) ต้องเน้นการติดต่อสื่อสารร่วมมือระหว่างกลุ่มย่อยโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง 3) ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับตำรวจสำนักงานคุมประพฤติและศาล 4) จำเป็นต้องมีตัวแทนระดับผู้นำของกลุ่มย่อย และ 5) ควรมียุทธวิธีเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการรู้จักป้องกันตนเองแก่ผู้ปกครองและชุมชนด้วย

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย อันดับหนึ่งคือข้อมูลนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือการส่งต่อ รองลงมาคือข้อจำกัดเรื่องเวลาในการแก้ไขปัญหาของครู และอันดับสามคือความใส่ใจของครูแนะนำในการช่วยเหลือปัญหานักเรียนที่ได้รับการส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องพรรณ สายทอง และคณะ (2545) ได้ทำการวิจัยการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือเรื่องการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขนักเรียนตามโครงการสุขภาพจิตสู่สถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้การส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาหากต่อการดูแล

ช่วยเหลือไปยังครูแนะนำ ครูพยาบาลและผู้เชี่ยวชาญภายนอกทางนี้อาจเป็นเพราะครูประจำชั้นได้ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและสามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนในระดับชั้นเรียนได้ และมีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ด้านการส่งต่อนักเรียนผู้วิจัยพบว่ามีการประชุมวางแผนแก้ปัญหา นักเรียน ข้อมูลของนักเรียนควรมีการนำเสนอต่อผู้บริหารให้รับทราบปัญหา จัดวางระบบการติดตามช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน จัดทำหลักสูตรในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาและชุมชนได้ร่วมมือกันในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นไปตามภารกิจหลักของกรดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนทั้ง 5 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 35) และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของจรัญ จิตรตระกูลชัย และนันทิยา น้อยจันทร์ (2555: 85-95) ที่พบว่าครูและนักเรียนมีความต้องการให้มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกำธร สงวนพฤษย์ และคณะ (2555: 57-58) ที่ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 และพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการปฏิบัติในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการพัฒนาส่งเสริมนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำกับและติดตามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดอย่างต่อเนื่องเครื่องให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง
2. สถานศึกษาควรพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจมีจิตวิทยา และทักษะ การให้คำปรึกษา ในการป้องกันแก้ไขปัญหาและการช่วยเหลือนักเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียน ต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านงบประมาณในการช่วยเหลือนักเรียน
4. ครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยศึกษา ข้อมูลของนักเรียนหลายๆ ด้านเพื่อนำมาประกอบในการคัดกรองนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการทำงาน
2. ควรมีการวิจัย สภาพความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ผู้ปกครองและชุมชน
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาใจ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ วุฒิชานันต์. (2550). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กรมวิชาการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ไทยร่มเกล้า
- กลุ่มสุขภาพจิต. (2544). คู่มือที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ยูเรมี อิมเมจกรุ๊ป.
- กำธร สงวนพฤกษ์, สุรพล บัวพิมพ์ และอัมเรศ เนตาสีทธิ. (2555, มกราคม-มิถุนายน). การดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การประถมศึกษาลำปาง เขต1. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือ. 2 (2): 53-62.
- จรัญ จิตรตระกูลชัย และนันทิยา น้อยจันทร์. (2555, กรกฎาคม-ธันวาคม). การศึกษาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอนองบัว สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3. วารสารวิชาการเครือข่าย บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. 2 (3): 85-96.
- ผ่องพรรณ สายทอง และคณะ. (2545). การดำเนินงานปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนตามโครงการสุขภาพจิตสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนางรอง สังกัดกรม สามัญศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ยูทธนา เรื่องไฟศาล. (2547). ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2. (2552). ข้อมูลสารสนเทศปี 2552.

นครสวรรค์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน

สถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้น

พื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(พ.ส.ร.)

Laverne, M.B. (1982, Mrach). Coalition between school and community agencies for the central of

Truancy : Identification of critical factors contributing to coalition effectiveness.

Dizsertation Abstracts Internationl.
